

Stambeno zbrinjavanje osoba u beskućništvu

U Hrvatskoj i u Gradu Puli znan je broj osoba s niskim prihodima koje nemaju pristup uskom sektoru socijalnog iznajmljivanja i moraju pronaći rješenje najma u privatnom sektoru, ili u naseljima koja su udaljenija od urbanih središta. Na privatnom tržištu iznajmljivanja dominiraju privremeni iznajmljivači koji uglavnom u ljetnim mjesecima iznajmljuju nekretnine po visokoj cijeni.

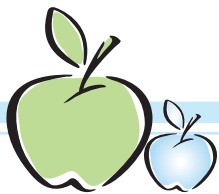
Na nacionalnoj razini cijene najma stana porasle su i preko 50% od 2015. do 2022.. Pritom su troškovi stanovanja zbog povećanja cijena energetske i komunalnih usluga mnogima još dodatno otežali uvjete življenja.

Pula je grad koji razumije, podržava i mijenja se prema potrebama zajednice. Grad čuje i razumije potrebe svojih građana, pogotovo onih najranjivijih, najsiriomašnijih među siromašnima, osoba u beskućništvu i osoba u riziku od beskućništva. Beskućništvo postoji i dio je naših zajednica, a na nama je da kreiramo rješenje i težimo ka gradu bez osoba čije su sklonište ulice, parkovi, željezničke i autobusne postaje. Na nama je da se educiramo, primjenjujemo

znano, stvaramo domove i pružamo adekvatnu podršku osobama u beskućništvu, posebno onima narušenog mentalnog zdravlja.

Pula je grad koji je 2012. godine po prvi puta otvorio vrata Prihvatilišta za beskućnike Pula i vremenom ponudio uslugu Dnevnog boravka koju i danas pruža. Obje usluge namijene su osobama čije osnovne životne potrebe nisu namirene, a to su krov nad glavom, prehrana i osnovna higijena. U veljači 2023. po prvi puta u Puli vrata otvara i prenoćište *Rachem* kojim se proširuje usluga i zadovoljavaju potrebe onih kojima je potreban hitan smještaj. Od 2019. pruža se i usluga stambene zajednice za osobe u beskućništvu. Sve usluge koje su trenutno na raspolaganju beskućnicima na području Pule, omogućuju samo privremeni smještaj. Osoba u potrebi može se koristiti uslugom Prihvatilišta, Prenoćišta ili stambene zajednice samo određeno vrijeme. Problem nastaje kada ta usluga završi. Postavlja se pitanje kako toj osobi omogućiti trajni krov nad glavom uz stalnu podršku.

Istraživanja su pokazala da je kratkotrajan smještaj dostatan za radno sposobne osobe koje su boljeg mentalnog zdravlja. Boravak na ulici i spavanje u nesigurnim uvjetima već u prvom tjednu stvara kognitivne promjene u osoba koje nemaju adekvatan smještaj i personaliziranu podršku. Ponukani potrebama u zajednici, Pula je prva među gradovima u Hrvatskoj zaposlila certificirane trenere za model trajnog stambenog zbrinjavanja (stanovanje na prvome mjestu –

Housing First). Djelatnice Prihvatilišta za beskućnike Pula, certificirane od *Housing First European Hub*, stečeno će znanje usmjeriti prema zagovaranju i provedbi socijalno inovativnog modela dugotrajnog stanovanja. Model *Housing First* dokazano je učinkovit način za okončanje beskućništva, posebno za osobe s narušenim mentalnim zdravljem i problemima ovisnosti. Model je usmjeren na osobu, osigurava stanovanje kao osnovno ljudsko pravo, a ne kao nagradu za poslušnost. Pojedinci ne moraju zaraditi za stanovanje ni dokazati da su vrijedni ili spremni za stanovanje. Modelom se nastoji boriti s nepravdom siromaštva, pokušava se izjednačiti uvjete za one koji su manje sretni i ublažiti patnju osoba u beskućništvu. Model obrće slijed „tretman-otriježnjenje-zatim-smještaj“ do „smještaj-lijecenje i možda otriježnjenje“. *Housing First* koristi se stanovanjem kao početnom točkom, a ne krajnjim ciljem. Pružanje trajnog smještaja u što kraćem mogućem roku cilj je ovog modela. Program se odmah usredotočuje na omogućivanje osobi da uspješno živi u vlastitom domu kao dio zajednice. Podrška je usmjerena na poboljšanje zdravlja, dobrobiti i mreže socijalne podrške osobama u beskućništvu kojima osigurava mogućnost izbora i kontrole. Pojam „integracije u zajednicu“ postavljen je u središte zanimanja.

Umrežavanje ključnih dionika i transparentna komunikacija pokazali su se ključnim čimbenicima u procesu napretka pri kreiranju inovativnih stambenih modela. Edukacija svih koji sudjeluju i želja za promjenom također su obvezan dio ovoga procesa i možda je baš zbog toga Grad Pula prvi grad u Hrvatskoj koji potiče na promjenu i priprema prvi pilot projekt po modelu Stanovanje na prvom mjestu.

Volje imamo, znanje unapređujemo i zato je vrijeme da prvi u državi krenemo sa stambenom politikom i trajnim zbrinjavanjem osoba u beskućništvu. Nadamo se pokrenuti i širu zajednicu te potaknuti sve one koji provode usluge za beskućnike putem tradicionalnih modela, skrbe o mentalnom zdravlju i liječenju ovisnosti da prihvate načela programa. Uključivanje dionika na nacionalnoj razini uz podršku europskih stručnjaka svakako bi potaknulo bržu promjenu.

Ivana Sokolov, pročelnica

Upravni odjel za društvene djelatnosti i mlade Grada Pule
Ivana.sokolov@pula.hr

mr. sc. Jana Milin Herceg

janamilinherceg@gmail.com
univ. bacc. med. techn. Helena Babić
Gradsko društvo Crvenog križa Pula
prihvatiliste.pula@gmail.com